

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 15. desember 2006 etter delegasjon i brev av 26. september 2005 fra Utdannings- og forskningsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2007

Gjelder til 31.07.2018

Utgått

Formål

Hestenæringen har lange tradisjoner knyttet til menneskets bruk av hest i arbeid og konkurranse. Bruk av hest knyttet til turisme, friluftsliv, helse og omsorg og pedagogisk arbeid er økende. I dette perspektivet stiger også etterspørselen etter kompetanse for stell av hest, tilrettelegging av aktiviteter og utvikling av nye yrker og næringer. Programfagene i heste- og hovslagerfag skal gi kompetanse innenfor tradisjonelle og nye næringsområder, der stell og bruk av hest er en del av en profesjonell yrkesutøvelse.

Programfagene skal legge til rette for at eleven skal opparbeide forståelse for det særegne knyttet til hesterelaterte aktiviteter og det å ha ansvar for dyr, med de krav det stiller til etikk, sikkerhet og miljø. Programfagene skal bidra til opplevelse, undring og refleksjon og stimulere til innovasjon og næringsutvikling basert på bruk av hest. Gjennom arbeid med hest skal opplæringen inspirere eleven til økt livskvalitet og til å se nye muligheter i næringen.

Opplæringen skal legge til rette for varierte arbeidsoppgaver i hestenæringen og fremme kreativitet, tverrfaglig tenkning og personlig vekst gjennom en helhetlig tilnærming til teori og praksis. Den skal også gi eleven mulighet for å utvikle samarbeidsevne og omsorg for mennesker, dyr og miljø. Programfagene skal bidra til å utvikle kompetanse som er anvendelig i yrkes- og samfunnsliv i bred forstand, og legge grunnlaget for livslang læring. Programfagene skal kvalifisere for videre yrkesutdanning innen hestefaget eller hovslagerfaget, eller for studieforbereende utdanning i naturbruk.

Struktur

Heste- og hovslagerfag består av tre programfag. Programfagene utfyller hverandre og må ses i sammenheng.

Oversikt over programfagene:

Årstrinn	Programfag		
Vg2	Stalldrif	Aktiviteter med hest	Hest og hestehold

Beskrivelse av programfagene

Programfaget omfatter grunnleggende arbeidsprosesser og yrkesøvelse innen daglig drift av stall. Økonomistyring, kvalitetssikring og utvikling og etablering av hest som næring inngår i programfaget. Videre handler programfaget om utstyr, redskaper, verktøy og materialer og grunnleggende teknikk og håndverk. Programfaget dreier seg også om sammenhengen mellom yrkesutøvelse, arbeidsmiljø, naturvern, friluftsjakter og økonomi. Videre handler programfaget om krav og normer i arbeidslivet, gjeldende regelverk og sikkerhets- og miljøtiltak knyttet til aktiviteter og arbeidsoppgaver.

Programfaget omfatter aktiviteter knyttet til omgang med og bruk av ulike typer hester innen tradisjonelle og nye bruksområder. Det handler om stell, håndtering, kjøring, ridning og andre aktiviteter. I dette inngår valg, bruk, tilpasning og vedlikehold av utstyr.

Programfaget omfatter hestens biologi og atferd, forebyggende helsearbeid og sykdomslære. I dette inngår hestens bein og hover. Videre dreier programfaget seg om hestens eksterior og bevegelse, og om trening, fôring og avlsarbeid. Programfaget omhandler også profesjonelt hestehold og gjeldende regelverk.

Timetall

Timetall er oppgitt i 60-minutters enheter.

Stalldrift 168 årstimer

Aktiviteter med hest 141 årstimer

Hest og hestehold 168 årstimer

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene der de bidrar til utvikling av og er en del av fagkompetansen. I heste- og hovslagerfag forstås grunnleggende ferdigheter slik:

Å kunne uttrykke seg muntlig i heste- og hovslagerfag innebærer å formidle informasjon om stallarbeid og hesterelaterte aktiviteter og diskutere ulike forslag og løsninger. Det betyr å forklare, begrunne og presentere prosesser og produkter.

Å kunne uttrykke seg skriftlig i heste- og hovslagerfag innebærer å rapportere, dokumentere og føre treningsdagbøker. Det betyr å presentere prosesser og produkter for kunder og myndigheter.

Å kunne lese i heste- og hovslagerfag innebærer å bruke bruksanvisninger, HMS-datablad, fôrplaner og aktuell faglitteratur. Det betyr å orientere seg i gjeldende regelverk og i debatt om hestenæring og næringsinteresser i faglitteratur og medier.

Å kunne regne i heste- og hovslagerfag innebærer å bruke tall og beregninger til å sette opp budsjett, førmengde, behov for lagerplass, utnyttelse av areal og faste kostnader. Det betyr også å foreta enkle målinger av fysiske og kjemiske parametere, sette opp og tolke tabeller, diagrammer og enkel statistikk.

Å kunne bruke digitale verktøy i heste- og hovslagerfag innebærer å presentere, kalkulere, planlegge, innhente og utveksle informasjon ved hjelp av digitale verktøy. Det betyr også å bruke yrkesrelevante digitale verktøy i treningsopplegg for hest.

Kompetansemål

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- planlegge, gjennomføre og dokumentere arbeidsoperasjoner i daglig drift av stall og vurdere eget arbeid
- utføre grunnleggende vedlikehold og enkle reparasjoner av utstyr, stall, luftegårder og treningsarenaer
- velge materialer, tekniske innretninger og maskiner til stalldrift og bruke dem i tråd med gjeldende regelverk
- gjennomføre arbeid knyttet til drift av stall i samsvar med gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet

- beskrive prinsippene for produksjon av vanlige fôrslag til hest og utføre utvalgte arbeidsoperasjoner innen produksjon, lagring og håndtering av fôr
- gjøre rede for ulike typer beite og forvaltningen av dem
- innarbeide rutiner for kvalitetskontroll og gjøre rede for betydningen av kvalitetssikring knyttet til drift av stall og aktiviteter med hest
- sette opp et budsjett for drift av stall og vurdere hvordan ulike driftsformer og aktiviteter påvirker inntekter og utgifter
- gjøre rede for gangen i en bedriftsetablering og forklare hensikten med og innholdet i en forretningsplan
- gi eksempler på aktuelle kundegrupper i hestenæringen og gjøre rede for profesjonell kundebehandling
- gi eksempler på hvordan hestenæring, naturvern og allmennhet kan ha ulike interesser når det gjelder forvaltning av naturområder, og drøfte hvordan de kan samordnes

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- håndtere hest i ulike situasjoner
- velge riktig utstyr og tilpasse det til aktivitet og hest
- ri og kontrollere hesten i skritt, trav og galopp
- kjøre med hest og kontrollere hesten i skritt og trav
- ri i lett terreng
- mønstre hest
- forklare prinsippene for longering og longering med lange tømmer
- forklare prinsippene for temming av unghest
- bruke digitale verktøy i planlegging, gjennomføring og vurdering av aktiviteter med hest
- bruke hest i aktiviteter knyttet til kulturhistoriske tradisjoner
- planlegge og gjennomføre en hesterelatert aktivitet for en liten gruppe

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- utføre daglig stell av hest og ivareta dyrevelferd basert på hestens naturlige behov, rase, alder og egenskaper
- vurdere risiko og ivareta sikkerheten for dyr og menneske i omgang med hest
- gjøre rede for hestens anatomi og fysiologi
- vurdere hovedtrekkene i hestens eksteriør og bevegelser
- utføre rengjøring av hestens hover og vurdere behovet for skoing og verking

- ta av sko
- utarbeide fôrplaner til ulike hester, manuelt og ved hjelp av digitale verktøy
- gjenkjenne normal atferd og utseende hos hest og gjøre rede for vanlige sykdommer og skader
- gjennomføre forebyggende helsearbeid i daglig arbeid med hest
- gjøre rede for ulike avlstiltak og praktisk avlsarbeid
- beskrive ulike treningsformer og forklare hvordan de påvirker hesten
- gjøre rede for hovedtrekkene i gjeldende regelverk for dyre- og hestehold
- beskrive ulike hestenæringer og organisasjoner knyttet til næringen, og hvilken betydning de har for hesteholdet

Vurdering

Vg2 Heste- og hovslager

Bestemmelser for sluttvurdering:

Standpunktvurdering

Programfag	Ordning
Stalldrifft	
Aktiviteter med hest	Eleven skal ha en standpunkt karakter i hvert av programfagene.
Hest og hestehold	

Eksamen for elever

Programfag	Ordning
Stalldrifft	Eleven skal opp til en tverrfaglig praktisk eksamen hvor de felles programfagene inngår. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.
Aktiviteter med hest	
Hest og hestehold	

Eksamen for privatister

Programfag	Ordning
Stalldrifft	Privatisten skal opp til en skriftlig eksamen i hvert av programfagene. I tillegg skal privatisten opp til en tverrfaglig praktisk eksamen hvor de felles programfagene inngår. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.
Aktiviteter med hest	
Hest og hestehold	

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskrift til opplæringsloven.